

شناسایی توانمندیهای پلیس در افزایش احساس امنیت^۱

عزیزاله تاجران^۲

حسن کلاکی^۳

چکیده

احساس امنیت، پدیده‌ای در حوزه روانشناسی اجتماعی است. هر احساس مشترک توسط شهروندان نسبت به تهدیدات و روش برخورد با آنها پدیده‌ای است که احساس امنیت را مورد مطالعه قرار می‌دهد. تقویت احساس امنیت شهروندان، نتیجه توانمندیهای پلیس در عرصه اجتماع نیز به شمار می‌رود؛ لذا شناسایی توانمندیهای پلیس در افزایش احساس امنیت، هدف اصلی این تحقیق است که عوامل آن با استفاده از روش تطبیقی از دیدگاه شهروندان مورد مطالعه قرار گرفته است. جامعه آماری در این پژوهش، افراد بالای ۱۶ سال ساکن مناطق مختلف تهران هستند که شامل ۹۸۰ نفر است. روش نمونه‌گیری در این تحقیق، نمونه‌گیری خوشه‌ای با شیوه تصادفی ساده است. سپس با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل نهایی قرار گرفت. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که توانمندی پلیس در تقویت احساس امنیت مردم به ترتیب اولویت، شامل ۹ عامل است: ۱- قانونمند بودن در اجرای وظایف ۲- حضور فعالانه در سطح جامعه ۳- دارا بودن تجهیزات پیشرفته پلیسی ۴- دقت، نظم و حساسیت نسبت به عملکرد پلیسی ۵- داشتن تخصصها و آموزشهای پلیسی ۶- توجه به خواسته‌ها و انتقادات شهروندان ۷- دارا بودن توانمندیهای فردی پلیس ۸- تعامل با مردم و حمایت از آنها ۹- فعالیت در مراکز تحقیقاتی و علمی کشور

واژگان کلیدی

احساس امنیت، توانمندی پلیس، حفظ نظم و امنیت، ویژگیهای پلیس.

۱. تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۴/۲۰، تاریخ پذیرش: ۱۳۸۸/۵/۲۸.

۲. کارشناس ارشد فرماندهی و مدیریت انتظامی و رئیس پژوهشکده امنیت سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا، پست الکترونیکی: Email:Tajeran.57@yahoo.com

۳. کارشناس ارشد رشته مطالعات فرهنگی

امنیت از جمله مفاهیم مطرح در علوم انسانی است که همانند بسیاری مفاهیم دیگر (جامعه، فرهنگ، ارزش و...) پیچیدگی و گنگ بودن ویژگی ذاتی و ماهوی آن است. پر رمز و راز بودن امنیت و فرو رفتن در هاله‌ای از رمز و رازهای نظری و ایدئولوژیکی و روزمرگی تا جایی است که بوزان، از نظریه پردازان برجسته در این باره بیان کرده است: هر کوششی برای درک مفهوم امنیت، بدون آگاهی کافی از تناقضات و نارساییهای موجود در خود این مفهوم ساده اندیشانه است (تاجیک، ۱۳۷۹: ۳۷).

نویسندگان و پژوهشگران برجسته حوزه مطالعات امنیت توصیفهای مختلفی از این مفهوم ارائه کرده‌اند که همگی بیانگر چند چهره بودن و ابهام مفهوم امنیت است. آرنولدولفرز در مقاله‌ای با عنوان «امنیت ملی، چونان نمادی مبهم»، که در سال ۱۹۵۲ منتشر شد، امنیت را «نمادی مبهم» خواند. «...نماد امنیت ملی چیزی نیست مگر عاملی برای افزایش ابهام که دارای پیشش معنایی خاصی است (افتخاری، ۱۳۸۱: ۲۵). هیو مک دونالدو کوشید با استفاده از برخی طبقه بندیها ابهام مفهوم امنیت را رفع کند اما در چنبره طبقه بندیهای خود با شکست روبرو شد و اعلام کرد که امنیت مفهومی «نارسا» است (بوزان، ۱۳۷۸: ۱۷). پاتریک مورگان در این باره می‌گوید: «امنیت مانند سلامتی یا منزلت، نوعی شرایط است که به آسانی تعریف و تحلیل نمی‌پذیرد (مورگان به نقل از تریف و دیگران، ۱۳۸۳: ۹-۱۰). مک سوئینی امنیت را واژه‌ای لغزنده و بی‌ثبات می‌خواند که در گستره گیج‌کننده‌ای از زمینه‌های گوناگون و در جهت اهداف چندگانه به وسیله افراد، شرکت‌ها، حکومتها و متخصصان آکادمیک به کار رفته است و در این فضا مجموعه‌ای از چیزها، مردم، وسایل، اهداف، حوادث خارجی و احساسات درونی منظور شده است (کیوان حسینی، ۱۳۷۹: ۸۵-۸۴). تعبیر بوزان درباره پیچیدگی مفهوم امنیت این است که امنیت، مفهومی توسعه نیافته است. به نظر وی امنیت هنوز توسعه لازم را پیدا نکرده است که بتوان یک مصداق واحد خارجی برای آن قائل شد و تعریف مشخصی از آن ارائه کرد (تاجیک، ۱۳۷۸: ۷).

مهمترین وظیفه نیروی انتظامی و حتی حکومتها، تأمین امنیت اجتماعی است و حتی اگر کسانی با عدم اعتقاد به نظریه دولت رفاه منکر وظیفه دولت در دخالت مستقیم

برای تأمین رفاه و آسایش آحاد مردم جامعه و ایجاد عدالت اجتماعی بوده، معتقد باشند که این هدف باید بدون دخالت مستقیم دولتها از طریق تنظیم روابط صحیح اقتصادی و ارائه امکانات آموزشی لازم و نظایر آن فراهم گردد، کمتر کسی است که منکر وظیفه اصلی دولتها در تأمین امنیت مردم باشد؛ به عبارتی دیگر اصل وجود دولتها و جوامع بر نیاز مردم به برخورداری از امنیت مبتنی بوده است و در صورت نبودن این امر، مردم نیازی به گرد هم شدن و تشکیل جوامع و اعطای برخی از اختیارات نامحدود به دولتها در مقابل برخوردار شدن از امنیت را نمی‌دیدند (میرمحمد صادقی، ۱۳۸۴).

بنابراین، اهمیت امنیت و تحقق آن در جوامع مختلف، هر جامعه‌ای به فراخور امکانات و شرایط خود، نهادهایی را به منظور رسیدن و تحقق کامل امنیت در جامعه ایجاد کرده است که هر یک وظایف خاصی را در این راستا بر عهده دارند و از جمله مهمترین آنها می‌توان به سازمان انتظامی جوامع یعنی پلیس اشاره کرد.

۱. مسئله تحقیق

مطالعه ابعاد امنیت از همان آغاز به عنوان یک موضوع مهم اجتماعی در دستور کار بسیاری از دانشمندان علوم اجتماعی قرار گرفت. مطالعه تاریخی از مفهوم امنیت به خوبی مؤید این نکته است که امنیت ذهنی یا احساس امنیت مورد توجه بسیاری از دانشمندان علوم اجتماعی، سیاسی و روانشناسی و همچنان حجم عظیمی از پژوهشهای کنونی را به خود اختصاص داده است. در این حوزه‌ها، امنیت ذهنی از دیدگاه‌های متفاوتی مورد بررسی قرار گرفته و روش شکل‌گیری آن بر اساس متغیرها و عوامل گوناگون به بحث گذاشته شده است. این متغیرها اغلب در سه سطح خرد (فردی)، میانی (نهاد خانواده، سازمانها و ...) و کلان (اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی) تعریف شده، و بر اساس میزان تأثیرگذاری هر یک از آنها متفاوت است. اینکه کدام عامل در احساس یا عدم احساس امنیت اثرگذار است نه ناشی از رویکردهای جامعه‌شناسان یا دانشمندان در بحث امنیت و نه ناشی از پدیده عینی یا واقعی موجود در جامعه، بلکه به برداشت و احساس شهروندان نسبت به این موضوع مرتبط است؛ بدین منظور وقتی شهروندان جامعه احساس کنند که در کشورشان، امنیت از سطح ضعیفی برخوردار است، این مسئله خود به پدیده واقعی

نداشتن امنیت در کشور تبدیل می‌شود؛ اگر چه ممکن است در آن جامعه امنیت وجود داشته باشد؛ لذا ملاک و معیار وجود امنیت یا عدم وجود امنیت در جامعه به احساس شهروندان از امنیت یا خطرهایی مرتبط است که جامعه را تهدید می‌کند.

هر روزه چه در محیط پیرامون و چه از طریق رسانه‌ها و در روابط خود با دیگران از مسائل مختلفی نظیر قتل، سرقت، آدم ربایی، ترافیک، جنگ، آلودگیهای زیست محیطی، تورم، افزایش خشونت، بیکاری، تجاوز به عنف، اختلاس، ارتشا، افزایش مصرف الکل و مواد مخدر و... آگاهی می‌یابیم. حال ممکن است نسبت به بعضی از آنها احساس ناراحتی و نگرانی داشته باشیم و احساس کنیم که امنیتی در جامعه وجود ندارد و یا نسبت به بعضی دیگر احساس تنفر و انزجار کنیم و نسبت به مواردی هم بی‌اعتنا باشیم و هیچ واکنشی نشان ندهیم.

در سطح جامعه، عوامل متعددی در تولید احساس امنیت شهروندان مؤثر است که می‌توان به نهادهای اجتماعی مختلف نظیر نظام آموزش و پرورش، نهادهای دینی، شرکتهای دولتی و خصوصی، احزاب سیاسی و غیره اشاره کرد. در این بین، نقش پلیس از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. بنابراین این پژوهش در پی آن است تا با بررسی ابعاد مختلف توانمندیهای پلیس، تعیین کند که چه عواملی از توانمندی پلیس در احساس امنیت شهروندان قابل شناسایی است و توانمندی پلیس تا چه اندازه بر احساس امنیت شهروندان تأثیر دارد.

از آنجا که شهروندان تهرانی به عنوان نمونه این تحقیق مورد مطالعه قرار می‌گیرند، می‌توان سئوال تحقیق را این‌گونه ارائه کرد که شهروندان تهرانی چه نگرشی نسبت به احساس امنیت دارند و اثرگذاری توانمندیهای پلیس بر احساس امنیت در سطح جامعه، شامل چه ابعاد و عواملی است و این احساس امنیت تا چه اندازه تحت تأثیر توانمندیهای پلیس یا نیروی انتظامی است.

۲. ضرورت تحقیق

از میان متغیرهای تأثیرگذار، پلیس، نقشی اساسی در حفظ و فراهم کردن امنیت دارد. توانمندیهای مختلف این نهاد امنیتی - انتظامی به شکلهای گوناگون می‌تواند در فرایند

تولید و استمرار احساس امنیت شهروندان مؤثر باشد. ضرورت این تحقیق از اینجا ناشی می‌شود که مطالعه علمی ارتباط بین جنبه‌های متفاوت توانمندی این نیرو با میزان تأثیرات آن بر احساس امنیت تا حدودی می‌تواند بیانگر قوت و ضعف عملکرد این نیرو باشد و راه را برای اداره بهتر امور فراهم سازد.

از سوی دیگر اهمیت مسئله امنیت در زندگی اجتماعی انسانها به اندازه‌ای است که در صورت نبودن امنیت، انسانها در روابط اجتماعی خود با دیگران دچار شک و تردید می‌شوند و از برقراری روابط اجتماعی با دیگران پرهیز می‌کنند. این رفتارها در وضعیتهایی تشدید می‌شود که بر اثر افزایش جرم و جنایت، افراد توان پیش بینی رفتارهای دیگران را از دست می‌دهند و بدین وسیله نمی‌توانند از نتیجه کنش دیگران اطمینان حاصل کنند. بر اثر تداوم چنین وضعیتی، سرمایه اجتماعی در جامعه رو به زوال می‌رود؛ در درازمدت پیامدهای منفی بسیاری بر جامعه انسانی می‌گذارد؛ به عبارت دیگر در چنین موقعیتی زندگی اجتماعی برای انسانها به شدت غیرقابل تحمل، و روابط اجتماعی کم کم دچار فرسایش می‌شود. به همین دلیل لازم است که به امنیت توجه جدی شود؛ زیرا توجه به موضوع امنیت در سطح جامعه، زمینه را برای رشد و توسعه نهادهای اجتماعی در سطح جامعه فراهم می‌کند.

۳. هدف تحقیق

هدف اصلی تحقیق، شناسایی توانمندیهای مختلف پلیس در افزایش احساس امنیت شهروندان است.

۴. مبانی نظری

واژه پلیس در ابتدا برای بیان اداره جوامع به‌ویژه شهرها و برای معرفی دستگاه کنترل اجتماعی وابسته به دولت به کار رفته است؛ ولی برای اولین بار در قرن هجدهم میلادی از طریق یک متن حقوقی با عنوان «اعلامیه جهانی حقوق بشر و شهروندان»، پلیس با ویژگیهای امروزی آن مشخص شد. ماده ۱۲ این اعلامیه به پیدایش پلیس نوین اشاره، و بیان می‌کند: ضمانت حقوق بشر و شهروندان مستلزم وجود قدرتی عمومی است که باید

به نفع مردم سازماندهی شود نه برای استفاده اختصاصی کسانی که این قدرت به آنها واگذار شده است (بوزان، ۱۳۷۸).

سازمانهای پلیس امروزی حاصل فرایند تاریخی طولانی است. برخی از کارشناسان حوزه مطالعات پلیس بر وجود سه دوره مشخص در کار پلیس تأکید دارند و معتقدند که در جریان شکل‌گیری نیروهای پلیس در جوامع مختلف سه تغییر عمده در الگوها رخ داده است و این تغییر الگوها را به عنوان دوره‌های خاصی در کار پلیس توصیف می‌کنند. این سه دوره عبارت است از: دوره سیاسی، دوره اصلاحات، دوره مشارکت با جامعه، که بر هر یک از این دوره‌ها پارادایم خاصی حاکم بوده است (بوزان، ۱۳۸۰).

۴-۱. دوره سیاسی

در این دوره، پلیس با سیاست پیوند نزدیکی دارد. در این دوره افسران پلیس معمولاً در جامعه زندگی می‌کردند و عضو گروه اکثریت بودند. چون گشت پیاده رایجترین راهبرد مورد استفاده بود، افسران رابطه نزدیکی با مردم پیدا می‌کردند. لذا در این دوره، پلیس خواستار رابطه‌ای صمیمانه با جامعه بوده است. در این دوره، انتصاب رؤسای پلیس با انگیزه‌های سیاسی و به منظور حفظ منصوب‌کنندگان در جایگاه‌های قدرت صورت می‌گرفت. سیاست‌مداران با اعطای شغل یا امتیازهای ویژه به رأی‌دهندگان خود پاداش می‌دادند. این سیستم را سیستم سرپرستی^۱ یا سیستم رشوه سیاسی^۲ می‌نامیدند (همان). پارادایم حاکم بر دوره سیاسی، پلیس اقتدارگرا بود. پلیس در این دوره، قوه سرکوبگر و قوه قاهره‌ای بوده که صرفاً عامل حفظ و حافظ منافع طبقه مسلط است. این دوره از جهت زمانی مقارن با سالهای نخستین تشکیل پلیس در جوامع است که تا اوایل قرن بیستم ادامه داشت. عدم کفایت و فساد پلیس به آغاز دوره اداره امور پلیسی منجر شد (پور موذن، ۱۳۸۳).

1. patronage system

2. Spoils system

از ولمر و ویلسون به عنوان سردمداران حرکت اصلاحی و خواستار تغییر جدی در شیوه سازماندهی و کارکرد ادارات پلیس یاد می‌کنند. از این دوره تحت عنوان دوره پیشرو^۲ نام می‌برند (میلر و هس، ۱۳۸۰).

تغییر اساسی در این دوره، تفکیک کار پلیس از سیاست بوده است که با جدا شدن کار پلیس از سیاست، تغییر در تأکید بر نقش پلیس به وجود آمد. مردم کار پلیس را معادل با مبارزه جرائم و جنایت می‌دانستند. رابطه پلیس و مردم در دوره اصلاحات تغییر کرد. به گفته کلینگ و مور، رهبران پلیس در دوره اصلاحات ماهیت یک رابطه صحیح میان افسران پلیس و مردم را با سیاستمداران دوباره تعریف کردند. مأموران پلیس مجربان بیطرف قانون خواهند بود که با شهروندان از لحاظ حرفه‌ای ارتباط خنثی یا ارتباط از راه دور دارند.

در دوره اصلاحات، رابطه پلیس با جامعه مخدوم خویش از لحاظ حرفه‌ای دور بود و سازمان پلیس به سازمان تخصصی تبدیل شد که هدف اصلی و اساسی آن مبارزه با جرم و دستگیری تبهکاران بود که به شیوه‌های پلیسی به تعقیب و سرکوب بزهکاران و کسانی می‌پرداخت که امنیت عمومی را به خطر می‌انداختند. پارادایم حاکم بر دوره اصلاحات، حرفه‌ای بودن پلیس است؛ لذا عده‌ای این دوره را دوره پلیس حرفه‌ای نام نهاده‌اند. ویژگی این دوره این است که پلیس به کنترل جرائم می‌پردازد و از نظر تخصصی به سازمانی حرفه‌ای تبدیل می‌شود که راه‌اندازی گشت‌های اتومبیل پلیس و پاسخ سریع به درخواست کمک مردم از ویژگیهای این عصر به شمار می‌رود. این عصر از سال ۱۹۳۰ آغاز شد و تا سال ۱۹۸۰ ادامه یافت.

۴-۳. عصر مشارکت با جامعه

در دهه ۱۹۸۰ بسیاری از ادارات پلیس شروع به تجربه کردن افزایش مشارکت جامعه در مبارزه با جرم و جنایت کردند. هم‌چنین در طول این دهه چندین شهر نگرش هرمن

1. Reform era

2. Progressive era

گلدشتاین یعنی کار پلیس از راه حل مسئله را آزمودند. در بسیاری از ادارات پلیس تأکید از مبارزه با جرائم به پیشگیری از جرائم منتقل شد.

مجریان قانون به تدریج نسبت به خواسته‌های مردم برای اجرای نوع دیگری از کار پلیس پاسخ دادند. امروزه میزان تعامل پلیس، شهروندان و حل مسئله به حد قابل ملاحظه‌ای در خور توجه است. جامعه، خواهان فعال بودن پلیس است و شهروندان می‌خواهند که پلیس علاوه بر بازداشت مجرمان پس از وقوع جرم برای جلوگیری از وقوع جرم هم تلاش کند؛ لذا تا کنون چندین عامل در عملکرد پلیس در ایجاد امنیت برای مردم مشاهده شده است: الف) رویارویی با جرم و جنایت و دستگیری متهمان ب) تعامل و مشارکت با مردم در کنترل و نظارت بر جرایم و انحرافات اجتماعی ج) فعال بودن پلیس یا پلیس به مثابه کنشگر فعال در عرصه اجتماعی. بنابراین، رویارویی با جرائم، تعامل با مردم و فعال بودن پلیس، سه ویژگی اصلی پلیس در زمینه‌ی حفظ امنیت برای مردم و شهروندان در این دوره اخیر است. در صورتی که در دوره دوم، نقش پلیس صرفاً رویارویی با جرم و جنایت بوده است؛ اما در دوره اول، هیچ نقشی به طور جداگانه قابل تصور نیست؛ زیرا پلیس مجری و حامی منافع حاکمان بوده است.

در عصر سوم، پلیس در پی برقراری مجدد رابطه‌ای نزدیک با جامعه و نهادهای اجتماعی است. ویژگی این دوره این است که پلیس هم از حمایت قانونی و سیاسی برخوردار است و هم در مقابل کنترل جرائم به ارائه گسترده خدمات می‌پردازد. عصر مشارکت را با نامهای متعددی یاد کرده‌اند: کار پلیس با مشارکت جامعه، کار پلیس جامعه‌گرا، پلیس در محلات و... در حال حاضر رایجترین اصطلاح در این دوره، کار پلیس با مشارکت جامعه است.

پارادایم دوره سوم، که با مفهوم مدرن امنیت سازگار است، جامعه محوری یا «پلیس جامعه محور» است. فصل منطقی جامعه محوری، اعتماد متقابل پلیس و مردم و مشارکت همدلانه و رعایت هنجارها و ارزشهای اجتماعی است. در دیدگاه جامعه محوری، امنیت جدا از سایر امور و عوامل اجتماعی نیست؛ بلکه در گرو سازگاری با فعالیتهای نهادهای اجتماعی از جمله خانواده است که در این صورت این مفهوم با فضایل اخلاقی و سرمایه‌های اجتماعی و مشارکت فعال مردمی همراه خواهد بود (عبدی، ۱۳۸۲).

هدف پلیس در این دوره افزایش آرامش و رضایت شهروندان است که امنیت را با مشارکت نهادهای اجتماعی از جمله خانواده تأمین می‌کند. مفهوم آن این نیست که پلیس با جرم مبارزه نکند بلکه در این پارادایم برخورد شدیدتر در بستر حمایت و مشارکت مردمی صورت می‌گیرد. پلیس بخشی از جامعه است و نه جدای از آن و به گفته رابرت پیل «پلیس‌ها مردمند و مردم پلیس هستند» (میلر و هس، ۱۳۸۰).

جدول شماره (۱): سه دوره کار پلیس

شاخص	عصر سیاسی ۱۸۴۰ تا ۱۹۳۰	عصر اصلاحات ۱۹۳۰ تا ۱۹۸۰	عصر مشارکت با جامعه ۱۹۸۰ تا کنون
اختیارات	سیاست و قانون	قانون و حرفه‌ای بودن	حمایت (سیاسی) جامعه، قانون و حرفه‌ای بودن
وظیفه	خدمات گسترده اجتماعی	کنترل جرائم	پیشگیری اجتماعی جرم
طرح سازمانی	غیر متمرکز	متمرکز - کلاسیک	غیر متمرکز نیروهای کار
رابطه با جامعه	طبقه حاکم	حرفه - دور	صمیمی
شیوه و فناوری	گشت پیاده پلیس محله	گشت پیگیری و پاسخ سریع	گشت پیاده، مشارکت مردم
نتیجه	رضایت شهروندان از جرم	مبارزه با جرائم	کیفیت زندگی، رضایت شهروندان، پیشگیری

ماخذ: میلر و هس، ۱۳۸۰.

- جمله «کار پلیس با مشارکت جامعه» یک فکر جامع است که بر یک هدف متمرکز شده است: کاهش جرائم و وحشت شهروندان.
- کار پلیس با مشارکت جامعه یک اصطلاح غیر قابل فهم است که تعریف یا حدود مشخصی ندارد. در واقع کار پلیس با مشارکت جامعه برای اشخاص مختلف معانی متفاوتی دارد.
- کار پلیس جامعه گرا، یک فلسفه، یک سبک و روش ارائه خدمات پلیسی و اداره پلیس است
  - کار پلیس با مشارکت جامعه به توسعه مشارکتهایی مربوط است که منابع و امکانات لازم را برای حل مشکلات و کاهش جرائم در کنار هم قرار می‌دهد.
  - کار پلیس با مشارکت مردم در گسترده ترین مفهوم خود به معنای تلاش هماهنگ برای

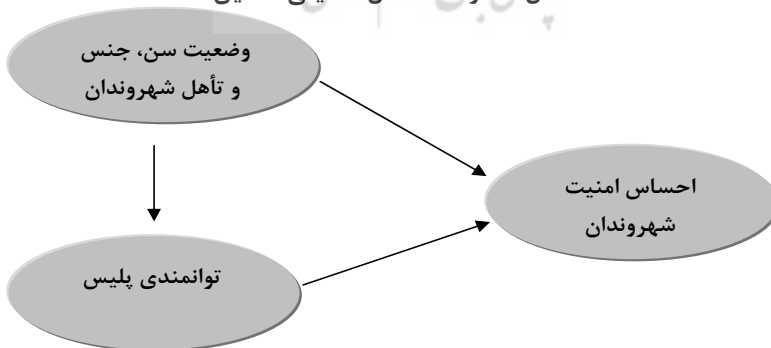
در کنار هم قرار دادن پلیس، یک حوزه قضایی و افراد غیر پلیس در همان حوزه قضایی (همان جامعه) است. این در کنار هم بودن، گونه‌های مختلفی به خود می‌گیرد اما مستلزم یک فهم مشترک از مشکلاتی است که به توجه نیاز دارد.

- آن گونه که فهمیده می‌شود کار پلیس جامعه گرا مجموعه‌ای از ارزشهای مرتبط با نقش صحیح پلیس در یک اجتماع آزاد معاصر است

در تمامی این تعاریف دو موضوع اساسی مشاهده می‌شود: همکاری پلیس، جامعه و نگرشی مبتنی بر حل مسئله به توانمندی و کارکرد پلیس. پلیس جامعه محور یک شیوه و رویکرد نظام مند پلیسی است شامل مجموعه‌ای از انواع برنامه‌های مورد نیاز جامعه و راهکارهای مدیریت پلیسی که ارتباط پلیس و جامعه را بر عهده دارد و دارای اهداف کاهش ترس شهروندان، افزایش سطح رضامندی نسبت به پلیس و توسعه فنونی در جهت حل مشکلات جامعه، کنترل و نظارت جامعه بر پلیس و کاهش جرم به روشهای مختلف است. این روش برای خانواده‌ها اهمیت خاصی قائل، و هدفش این است که به پیشگیری از وقوع جرم کمک کند و ایمنی جامعه را بهبود بخشد. مبنای کار در مدل پلیس جامعه محور بر نظریه کیفیت بخشی به زندگی در جامعه استوار، و معتقد است هرگاه کیفیت زندگی در جامعه بهبود یابد، سطوح جرم کاهش پیدا می‌کند و حس ایمنی افزایش می‌یابد.

با توجه به نظریات اندیشمندان مختلف در زمینه امنیت و احساس امنیت، این الگو در تحقیق مورد تجزیه و تحلیل نهایی قرار گرفته است:

شکل شماره (۱): مدل تحلیلی تحقیق

۵. فرضیات تحقیق

- بین توانمندی پلیس با افزایش احساس امنیت شهروندان رابطه معناداری وجود دارد.
- بین سن شهروندان و نگرش آنان در توانمندی پلیس بر افزایش احساس امنیت تفاوت معناداری هست.
- بین جنس شهروندان و نگرش آنان در توانمندی پلیس بر افزایش احساس امنیت تفاوت معناداری وجود دارد.
- بین وضعیت تأهل شهروندان و نگرش آنان در توانمندی پلیس بر افزایش احساس امنیت تفاوت معناداری هست.

۶. تعریف نظری احساس امنیت^۱

به لحاظ مفهومی احساس را دریافت، درک کردن، دریافتن، دانستن، دیدن و آگاه شدن معنا کرده‌اند. هم‌چنین گفته شده که احساس، درک چیزی با یکی از حواس است. احساس امنیت را می‌توان این‌گونه تعریف کرد: احساس آزادی نسبی از خطر. این احساس وضع خوشایندی را در مردمان ایجاد می‌کند که فرد در آن دارای آرامش روحی و جسمی می‌شود (رجبی‌پور، ۱۳۸۲)؛ به بیان دیگر احساس امنیت، نوعی ذهنیت و جهتگیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع کننده و آرام بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی در اوضاع فعلی و آینده، در حوزه‌های امنیت اجتماعی، ثبات سیاسی، انسجام هویتی یکپارچگی و امنیت سرزمینی است. در سطح فردی احساس امنیت در جامعه به احساس روانی شهروندان از میزان یا عدم وجود جرم در آن جامعه برمی‌گردد و هر چه میزان فراوانی جرم بیشتر باشد، احساس امنیت کمتر است. ولی این احساس ناامنی صرفاً برخاسته از نبودن امنیت در جامعه نخواهد بود. ممکن است در جامعه امنیت باشد اما شهروندان در آن احساس امنیت نداشته باشند و بالعکس (کلاهیجان، ۱۳۸۲).

۷. روایی^۱ و پایایی^۲ تحقیق

اعتبار شاخصهای تحقیق و گویه‌های آن از طریق اعتبار صوری مورد تأیید قرار گرفته است؛ بدین معنا سعی بر آن است که از گویه‌هایی برای سنجش شاخصها استفاده شود که اعتبار آن در تحقیقات قبل به اثبات رسیده و در پژوهشهای مختلف از آن استفاده شده است و هم از اعتبار مورد تأیید استادان محترم راهنما و مشاور.

برای سنجش پایایی شاخصهای تحقیق از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است؛ بدین منظور ۳۰ پرسشنامه قبل از اجرای نهایی تکمیل شد و میزان آلفای کرونباخ آن مورد سنجش قرار گرفته که به میزان ۰/۷۰ مورد تأیید قرار گرفته است.

۸. روش تحقیق

روش تحقیق، توصیفی و از نوع پیمایشی است. جامعه آماری^۳ در این پژوهش دربرگیرنده افرادی است که در زمان پژوهش ساکن مناطق تهران بودند و در ضمن سن آنان بالای ۱۶ سال است. برای تعیین حجم نمونه با در اختیار داشتن جامعه آماری از معادله نمونه‌گیری کوکران که به قرار ذیل است، استفاده می‌شود:

$$n = \frac{Nt^2 pq}{Nd^2 + t^2 pq} = \frac{600000 \times (1/96) \times (1/96) \times 0/5 \times 0/5}{600000 \times (0/0025) + (1/96) \times (1/96) \times 0/5 \times 0/5} = 980$$

که در این معادله:

n = حجم نمونه آماری = P = نسبت وجود صفت در جامعه آماری

N = جمعیت جامعه آماری = q = نسبت عدم وجود صفت در جامعه آماری

t = سطح اطمینان d = سطح خطا است.

با توجه به این فرمول، حجم نمونه در این پژوهش ۹۸۰ نفر خواهد بود.

1. Validity

2. Reliability

3. Statistical Population

۹. روش نمونه‌گیری

چنانچه در هر جامعه آماری متغیری تفکیک جمعیت را به صورتی بسیار ناهمگن موجب شده باشد به ناچار باید در آغاز، جامعه آماری بر اساس آن تقسیم، و در درون هر قسمت نمونه‌ای متناسب برگزیده شود (ساروخانی، ۱۳۸۱: ۱۶۳). در نمونه‌گیری طبقه‌ای، جامعه به گروه‌های همگن، که هر گروه از افراد دارای ویژگیهای مشابه و متجانس هستند، تقسیم می‌شود. بعد از اینکه جامعه به گروه‌های همگن یا زیرگروه‌ها تقسیم شد، نسبت هر گروه به جامعه محاسبه می‌شود و سپس نسبت محاسبه شده در هر گروه به حجم نمونه ضرب می‌شود؛ بدین طریق، محقق مطمئن می‌شود که زیر گروه‌ها با همان نسبتی که در جامعه وجود دارند به همان نسبت نیز در نمونه به عنوان نماینده جامعه وجود دارند (صمدیان، ۱۳۸۸: ۷۶). بنابراین و با توجه به اهمیت مناطق مختلف تهران و ناهمگنی جمعیت این مناطق شهری، ۲۲ منطقه به مثابه طبقات مختلف جامعه با توجه به تناسب جمعیت، تعداد افراد گزینش شونده در هر منطقه به طور متناسب در قسمت توصیف داده‌ها در جدول مربوط به مناطق مختلف شهرداری به تناسب، گزینش شده‌اند که این نوع از روش نمونه‌گیری حاضر را روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده متناسب می‌نامند.

پس از پایان کار میدانی پژوهش و جمع‌آوری اطلاعات، تمام پرسشنامه‌ها مورد بازبینی نهایی قرار گرفته است. سپس برای پرسشنامه‌های مورد نظردفترچه کد کامپیوتری ساخته شده است و براساس آن پاسخهای گویه‌ها پس از کدگذاری، استخراج گردید. پس از استخراج داده‌ها و انتقال آنها به کامپیوتر با استفاده از نرم افزار آماری SPSS پردازش و تحلیل آماری داده‌ها صورت گرفته است.

۱۰. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو مرحله به شرح ذیل انجام می‌گیرد:

مرحله اول- در این مرحله هر یک از متغیرها به صورت تحلیل تک متغیره یعنی بر اساس فراوانی، درصد معتبر و برخی از متغیرها نیز به صورت نمودار مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت.

مرحله دوم- در این مرحله به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق، هریک از متغیرهای

مستقل به صورت دو به دو با متغیروابسته براساس آزمونهای آماری با توجه به سطوح سنجش آنها مورد تجزیه تحلیل قرار می‌گیرد.

۱۱. توصیف داده‌ها

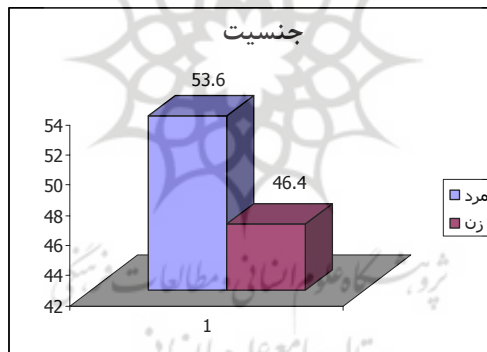
در توصیف داده‌ها در دو بخش ویژگیهای پاسخگویان و نگرش شهروندان نسبت به نقشهای پلیسی مؤثر بر احساس امنیت شهروندان مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

۱-۱۱. ویژگیهای پاسخگویان

در این بخش به محل سکونت، نوع شغل، جنس، وضعیت تأهل و گروه سنی آنان توجه شده است.

الف- جنس پاسخگویان

نمودار شماره (۱): فراوانی جنسیت پاسخگویان

جدول شماره (۲): فراوانی جنسیت پاسخگویان

جنس	فراوانی	درصد فراوانی	درصد معتبر	درصد تجمعی
مرد	۵۱۳	۵۳/۵	۵۳/۶	۵۳/۶
زن	۴۴۴	۴۶/۳	۴۶/۴	۱۰۰/۰
جمع	۹۵۷	۹۹/۹	۱۰۰/۰	

همان گونه که از نمودار مشاهده می‌شود حدود ۵۳/۶ در صد یعنی ۵۱۳ نفر از پاسخگویان مرد و ۴۶/۴ درصد یعنی ۴۴۴ نفر زن هستند.

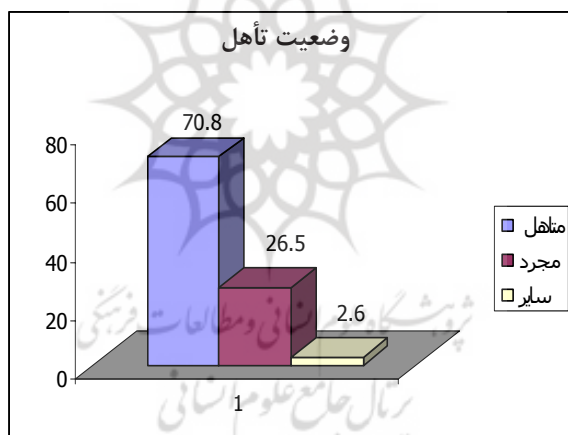
ب- وضعیت تأهل

از مجموع کل پاسخگویان ۷۰/۸ درصد متأهل، ۲۶/۵ درصد مجرد و ۲/۶ درصد نیز دارای سایر وضعیت‌ها بوده‌اند.

جدول شماره (۳): فراوانی تأهل پاسخگویان

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی معتبر
متأهل	۶۷۸	۷۰/۸	۷۰/۸
مجرد	۲۵۴	۲۶/۵	۲۶/۵
سایر	۲۵	۲/۶	۲/۶
جمع	۹۵۷	۹۹/۹	۱۰۰/۰

نمودار شماره (۲): فراوانی تأهل پاسخگویان

همان گونه که از جدول فوق مشاهده می‌شود ۶۷۸ نفر یعنی حدود ۷۰/۸ درصد از پاسخگویان متأهل و چیزی حدود ۲۶/۵ درصد یعنی ۲۵۴ نفر مجرد بودند.

ج- منطقه شهرداری

بیشترین پاسخگویان از منطقه شهرداری ۴ (۱۴/۹ درصد) و کمترین پاسخگو نیز از منطقه شهرداری ۹ (۰/۹ درصد) بوده‌اند.

جدول شماره (۴): تعداد فراوانی و درصد معتبر پاسخگویان گزینش شده
بین مناطق مختلف تهران

مناطق شهرداری	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی معتبر
۲	۶۱	۶/۴	۶/۴
۳	۴۲	۴/۴	۴/۴
۴	۱۴۳	۱۴/۹	۱۴/۹
۵	۶۳	۶/۶	۶/۶
۶	۳۱	۳/۲	۳/۲
۷	۴۴	۴/۶	۴/۶
۹	۴۸	۵/۰	۵/۰
۱۰	۲۲	۲/۳	۲/۳
۱۱	۳۵	۳/۷	۳/۷
۱۲	۲۸	۲/۹	۲/۹
۱۳	۳۶	۳/۸	۳/۸
۱۴	۵۷	۵/۹	۵/۹
۱۵	۹۲	۹/۶	۹/۶
۱۶	۴۸	۵/۰	۵/۰
۱۷	۴۲	۴/۴	۴/۴
۱۸	۴۳	۴/۵	۴/۵
۱۹	۳۴	۳/۵	۳/۵
۲۰	۵۲	۵/۴	۵/۴
۲۱	۲۸	۲/۹	۲/۹
۲۲	۹	۰/۹	۰/۹
جمع	۹۵۸	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

د- گروه‌های سنی پاسخگو

از کل پاسخگویان

۲۵/۸ درصد در گروه سنی ۱۸-۲۵ سال

۱۴/۹ درصد در گروه سنی ۲۶-۳۰ سال

۱۲/۵ درصد در گروه سنی ۳۱-۳۵ سال

۱۰/۸ درصد در گروه سنی ۳۶-۴۰ سال

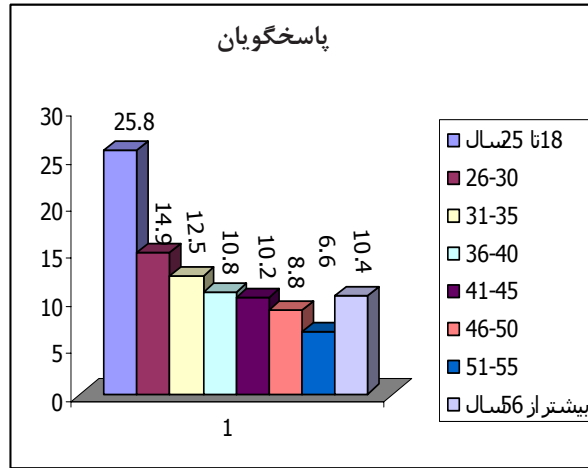
۱۰/۴ درصد در گروه سنی بالاتر از ۵۵ سال

۸/۸ درصد در گروه سنی ۴۶-۵۰ سال

و ۶/۶ درصد در گروه سنی ۵۱-۵۵ سال قرار داشته‌اند.

نمودار شماره (۳): فراوانی سن پاسخگویان

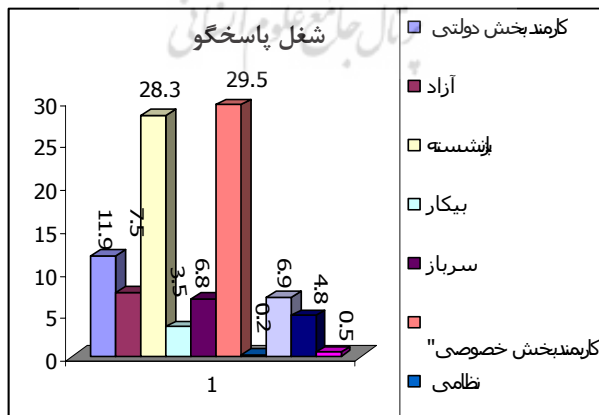

همان گونه که از نمودار بالا مشاهده می شود بیشترین فراوانی $25/8$ در صد مربوط به سن ۱۸ تا ۲۵ سال، و دامنه سنی از ۱۸ تا ۶۰ سال است.

۵- شغل پاسخگو

از مجموع پاسخگویان $29/5$ درصد کارمند بخش خصوصی، $28/3$ درصد باز نشسته، $11/9$ درصد کارمند بخش دولتی، $7/5$ درصد آزاد، $6/9$ درصد دانشجو، $6/8$ درصد سرباز، $4/8$ درصد محصل، $3/5$ درصد بیکار، $0/5$ درصد خانه دار و $0/2$ درصد نیز نظامی بوده اند.

نمودار شماره (۴): فراوانی شغل پاسخگویان

همان گونه که از نمودار بالا مشاهده می‌شود بیشترین فراوانی مربوط به کارمند بخش خصوصی و بازنشسته است.

۱۱-۲. عوامل مؤثر بر توانمندی پلیس در افزایش احساس امنیت

با توجه به اینکه موضوع تحقیق نگرش پاسخگویان در خصوص اثر کارایی و توانمندیهای پلیس بر افزایش احساس امنیت شهروندان است، جدول توصیف داده‌های ذیل بر اساس دو مورد مهم طرح شده است: اول اینکه نگرش پاسخگویان را در مورد ۳۵ گویه بر اساس اهمیت به ترتیب اولویت بندی کردیم. در ثانی هر جدول، که حاوی پیغامی از سوی پاسخگویان باشد، طرح گردید. لذا توصیف داده‌های ذیل بر اساس اولویت بندی و اهمیت آن گویه در افزایش احساس امنیت است و در ثانی کشف پیامی است که پاسخگویان خواهان آن هستند تا با عمل کردن پلیس بر اساس آن عوامل و شاخصها. امید است احساس امنیت شهروندان در جامعه افزایش پیدا کند.

نگاه شهروندان به مأموریت‌های پلیس و اجرای امور محول، انتظاری با حضور فعالانه پلیس در جامعه باشد. شش گویه ذیل بر اساس اهمیت، اولویت بندی شده است.

جدول شماره (۵): پلیس به مثابه یک کنشگر فعال در جامعه

ردیف	شاخص‌های کنشگر فعال در جامعه	تعداد پاسخ	میانگین	انحراف استاندارد	رتبه
۱	نگرش پاسخگویان نسبت به اثر عملکرد پلیس در احساس امنیت شهروندان	فراوانی	۳۴	۶۶	۸۵۸
		درصد معتبر	۳/۶٪	۶/۹٪	۸۹/۵٪
۲	حضور بموقع فوریتهای پلیسی ۱۱۰ در هنگام ضرورت موجب افزایش احساس امنیت در شهروندان خواهد شد.	فراوانی	۳۱	۷۰	۸۵۳
		درصد معتبر	۳/۳٪	۷/۳٪	۸۹/۴٪
۳	جمع آوری اراذل و اوباش و مزاحمان نوامیس مردم موجب افزایش احساس امنیت در میان شهروندان خواهد شد.	فراوانی	۳۳	۸۰	۸۳۸
		درصد معتبر	۳/۵٪	۸/۴٪	۸۸/۱٪
۴	سرعت عمل پلیسی در کشف جرایم، موجب افزایش احساس امنیت در میان شهروندان خواهد شد.	فراوانی	۳۳	۸۵	۸۳۸
		درصد معتبر	۳/۵٪	۸/۹٪	۸۷/۷٪
۵	وجود گشتهای منظم و کافی پلیس بر احساس امنیت شهروندان افزایش می‌دهد.	فراوانی	۲۷	۱۰۲	۸۳۸
		درصد معتبر	۱/۸٪	۱۰/۷٪	۸۷/۵٪
۶	در دسترس بودن و حضور بموقع پلیس در هنگام ضروری بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	فراوانی	۳۱	۸۹	۸۳۶
		درصد معتبر	۳/۳٪	۹/۳٪	۸۷/۴٪

جدول فوق حاوی دو مفهوم است: حضور بموقع و سریع پلیس در زمانهای اضطراری - جمع آوری معناتان ولگرد و اراذل و اوباش، دو خواسته‌ای است که اگر پلیس در این زمینه بدرستی تصمیم بگیرد و عمل کند از نظر پاسخگویان بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید. بنابراین کنشگر و فعال بودن پلیس در حیطه مأموریت‌های خود از نشانه‌های توانمندی پلیس در سطح جامعه است.

جدول شماره (۶): پلیس به مثابه و مجری قانون

ردیف	شاخص‌های مجری قانون	کم و خیلی کم	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۷	قانونمندی و عمل به ضوابط توسط پلیس، احساس امنیت شهروندان را افزایش می‌دهد.	۳۸	۹۳	۸۲۱	۸۵۲
	درصد معتبر	٪۴	٪۹/۸	٪۸۶/۲	٪۱۰۰
۸	تعهد و صحت عمل پلیس هنگام اجرای وظیفه بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۳۳	۹۸	۸۲۲	۸۵۳
	درصد معتبر	٪۳/۵	٪۱۰/۳	٪۸۶/۲	٪۱۰۰

به طور کلی، ۸۶ درصد پاسخگویان معتقدند که اجرای قانون به عنوان یکی از عوامل توانمندی پلیس بر افزایش احساس امنیت شهروندان در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر است. از اینرو، یکی از برایندها توانمندی پلیس در اجرای قانون، افزایش احساس امنیت در سطح جامعه خواهد بود.

جدول شماره (۷): نقش تجهیزات پیشرفته پلیس در نظم عمومی

ردیف	شاخص‌های نظم عمومی	کم و خیلی کم	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۹	سالم سازی محیط‌های عمومی از مجرمان و بر هم زندگان نظم عمومی بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۳۱	۱۰۸	۸۱۰	۹۴۹
	درصد معتبر	٪۳/۳	٪۱۱/۴	٪۸۵/۴	٪۱۰۰
۱۰	استفاده از امکانات و تجهیزات پیشرفته بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۳۱	۱۰۵	۸۱۲	۹۴۸
	درصد معتبر	٪۴/۳	٪۱۱	٪۸۴/۸	٪۱۰۰

۸۵ درصد پاسخگویان معتقدند اگر پلیس در امنیت جامعه از امکانات و تجهیزات پیشرفته استفاده کند، مردم احساس امنیت بیشتری در جامعه خواهند کرد؛ زیرا حساس می‌کنند با پیشرفت جامعه، جرم و جنایت نیز افزایش یافته است.

جدول شماره (۸): تأثیر عملکرد دقیق، حساس، منظم و قطعیت پلیس در احساس امنیت شهروندان

ردیف	شاخص‌های عملکرد	کم و خیلی	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۱۱	فراوانی	۵۶	۱۰۰	۷۸۷	۹۴۳
	درصد معتبر	٪ ۶	٪ ۱۰/۶	٪ ۸۱/۴	٪ ۱۰۰
۱۲	فراوانی	۴۲	۱۱۸	۷۹۱	۹۵۱
	درصد معتبر	٪ ۴/۴	٪ ۱۲/۴	٪ ۸۳/۲	٪ ۱۰۰
۱۳	فراوانی	۵/۵	۱۰۶	۷۹۲	۹۵۳
	درصد معتبر	٪ ۵/۷	٪ ۱۱/۱	٪ ۸۳/۱	٪ ۱۰۰
۱۴	فراوانی	۳۰	۱۳۸	۷۸۹	۹۵۷
	درصد معتبر	٪ ۳/۲	٪ ۱۴/۴	٪ ۸۲/۵	٪ ۱۰۰

این گویه‌ها نشان می‌دهد که پلیس نه تنها باید در اجرای وظایف خود، حساس، دقیق و منظم باشد بلکه برای ایجاد امنیت شهروندان باید از خود، ایثار و از خود گذشتگی هم نشان دهد. این به معنای این است که پلیس در روش عملکرد خود، سطح توقعات را افزایش داده است. بنابراین پلیس در اجرای وظایف محول خود باید طوری کنش کند که بر مبنای توانمندیهای خود به توقعات شهروندان پاسخ دهد.

جدول شماره (۹): اثر آموزشها و تخصصهای پلیس بر احساس امنیت شهروندان

ردیف	شاخص‌های آموزش تخصصی	کم و خیلی	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۱۵	فراوانی	۳۶	۱۳۲	۷۸۴	۹۵۲
	درصد معتبر	٪ ۳/۸	٪ ۱۳/۹	٪ ۸۲/۴	٪ ۱۰۰
۱۶	فراوانی	۴۵	۱۲۵	۷۸۵	۹۵۵
	درصد معتبر	٪ ۴/۷	٪ ۱۳/۱	٪ ۸۲/۲	٪ ۱۰۰
۱۷	فراوانی	۴۹	۱۲۱	۷۸۱	۹۵۱
	درصد معتبر	٪ ۵/۱	٪ ۱۲/۷	٪ ۸۲/۱	٪ ۱۰۰

۸۲ در صد پاسخگویان معتقدند که اگر پلیس در وظایف خود از آموزشها و مهارتها

برخوردار باشد و از این تخصصها ابزاری برای افزایش منافع و روابط خود نسازد، شهروندان از احساس امنیت بیشتری بهره خواهند برد.

جدول شماره (۱۰): توجه پلیس نسبت به خواسته ها و انتقادهای شهروندان

ردیف	شاخصهای خواستهها و انتقادهای	کم و خیلی کم	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۱۸	توجه به نظریات و خواستههای مردم و تکریم ارباب رجوع بر احساس امنیت شهروندان می افزاید.	۴۶	۱۳۲	۷۷۳	۹۵۱
	فراوانی	٪۴/۸	٪۱۳/۹	٪۸۱/۲	٪۱۰۰
۱۹	انگیزه و علاقه مندی پلیس در اجرای وظیفه و مأموریتهای محول بر احساس امنیت شهروندان می افزاید.	۴۹	۱۴۶	۷۶۰	۹۵۵
	فراوانی	٪۵/۲	٪۱۵/۳	٪۷۹/۶	٪۱۰۰
۲۰	رسیدگی به شکایات و انتقادات شهروندان از طریق ۱۹۷ بر احساس امنیت شهروندان می افزاید.	۵۱	۱۴۰	۷۴۴	۹۳۹
	فراوانی	٪۵/۹	٪۱۴/۹	٪۸۷/۲	٪۱۰۰

۸۰ درصد پاسخگویان نظرشان این است که اگر پلیس با علاقه مندی نسبت به شکایات و خواستههای شهروندان به عنوان یکی دیگر از توانمندیهای پلیس در افزایش احساس امنیت شهروندان مؤثر است.

جدول شماره (۱۱): اثر ویژگیهای فردی پلیس بر احساس امنیت شهروندان

ردیف	شاخصهای فردی	کم و خیلی کم	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۲۱	کنترل و نظارت سیستمی بر اعمال مجرمان سابقه دار بر احساس امنیت شهروندان می افزاید.	۶۳	۱۳۷	۷۵۰	۹۵۰
	فراوانی	٪۶/۶	٪۱۴/۴	٪۷۹	٪۱۰۰
۲۲	خوش رفتاری و متفاوت در رفتار در هنگام برخورد با مردم بر احساس امنیت شهروندان می افزاید.	۴۸	۱۷۲	۷۳۶	۹۵۶
	فراوانی	٪۵	٪۱۸	٪۷۷	٪۱۰۰
۲۳	ورزیدگی و آمادگی جسمانی نیروهای پلیس بر احساس امنیت شهروندان می افزاید.	۷۲	۱۴۹	۷۳۳	۹۵۴
	فراوانی	٪۷/۵	٪۱۶/۵	٪۷۶	٪۱۰۰

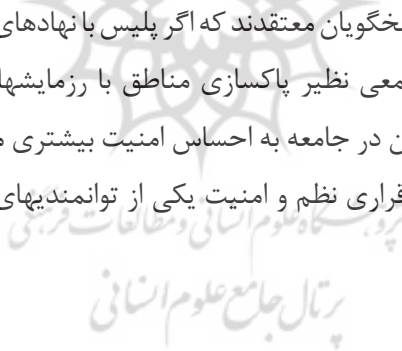
پاسخگویان معتقدند که ویژگی فردی پلیس باید به عنوان ناظر بر اعمال مجرمانه، خوش رفتار و ورزیده باشند. البته این نظر بین ۷۶ تا ۷۹ درصد متغیر است. لذا پاسخگویان

معتقدند اگر پلیس دارای این ویژگیها باشد - و ویژگیهای دیگر که در این پرسشنامه نیامده است- آن‌گاه شهروندان در جامعه احساس امنیت بیشتری پیدا خواهند کرد.

جدول شماره (۱۲): تعامل پلیس و حمایت آنان با گروه‌ها و حرکت‌های مردمی

ردیف	شاخص‌های تعاملی	کم و خیلی کم	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۲۴	به کارگیری اقشار و گروه‌های مردمی برای حفظ نظم و امنیت مانند محله پارکبان بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۷۱	۱۵۷	۷۲۴	۹۵۲
		درصد معتبر	%۷/۵	%۱۶/۵	%۷۶
۲۵	نظر سنجی از مردم و توجه به آن از سوی پلیس (در خصوص آسیب از جرایم و عملکرد ناجا) بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۷۹	۱۶۳	۷۰۷	۹۴۹
		درصد معتبر	%۸/۴	%۱۷/۳	%۷۴/۵
۲۶	مشارکت و تعامل با سازمانها و ادارات دولتی و غیر دولتی در راستای برقراری نظم و امنیت بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۵۵	۱۹۲	۷۰۵	۹۵۲
		درصد معتبر	%۵/۷	%۲۰/۳	%۷۴/۱
۲۷	اجرای رزمایش مقطعی برای پاکسازی مناطق و اماکن آلوده بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۷۶	۱۷۳	۷۰۱	۹۵۰
		درصد معتبر	%۸	%۱۸/۳	%۷۳/۸

۷۴ تا ۷۶ درصد پاسخگویان معتقدند که اگر پلیس با نهادهای اجتماعی، اداری، گروه‌های مردمی و حرکت‌های جمعی نظیر پاکسازی مناطق با رزمایشهای مقطعی، به نحو احسن همکاری کند، شهروندان در جامعه به احساس امنیت بیشتری می‌رسند. لذا تعامل مناسب با مشارکت مردم در برقراری نظم و امنیت یکی از توانمندیهای دیگر پلیس است.

جدول شماره (۱۳): نقش مراکز تحقیقاتی و علمی پلیس در ایجاد احساس امنیت شهروندان

ردیف	شاخص‌های پژوهشی	کم و خلی	متوسط	زیاد و خیلی زیاد	جمع کل
۲۸	مصاحبه‌های مطبوعاتی و رسانه‌ای فرماندهان پلیسی در احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۵۲	۱۸۸	۷۰۴	۹۴۸
		درصد معتبر	%۶	%۱۹/۸	%۷۴/۱
۲۹	راه اندازی سایت پلیسی و ارائه آخرین اخبار و اطلاعات انتظامی و اجتماعی مورد نیاز جامعه بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۹۷	۱۶۴	۶۴۷	۹۰۸
		درصد معتبر	%۱۰/۲	%۱۸/۱	%۷۱/۳
۳۰	تولید و نمایش انیمیشن‌های پلیسی بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۱۰۷	۱۹۰	۶۵۷	۹۵۴
		درصد معتبر	%۱۱/۳	%۱۹/۹	%۶۸/۸
۳۱	پژوهش و انتشارات مطالعات علمی در خصوص نظم امنیت موجب افزایش احساس امنیت در شهروندان خواهد شد.	۸۹	۲۰۱	۶۶۱	۹۵۱
		درصد معتبر	%۹/۴	%۲۱/۱	%۶۹/۵
۳۲	انتشار نشریه و روزنامه از سوی پلیس در جهت آموزش و آگاه سازی انتظامی بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۹۸	۱۹۸	۶۵	۹۴۶
		درصد معتبر	%۱۰/۴	%۲۰/۹	%۶۸/۷
۳۳	برگزاری نمایشگاه عمومی و تخصصی برای آگاه سازی و تعامل با جامعه از سوی پلیس بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۱۰۷	۲۷۸	۵۶۲	۹۴۷
		درصد معتبر	%۱۱/۳	%۲۹/۴	%۵۹/۳
۳۴	برگزاری همایش و نشستهای علمی پلیس با نخبگان و مراکز دانشگاهی بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید.	۱۱۵	۲۸۱	۵۴۹	۹۴۵
		درصد معتبر	%۱۲/۱	%۲۹/۷	%۵۸/۱

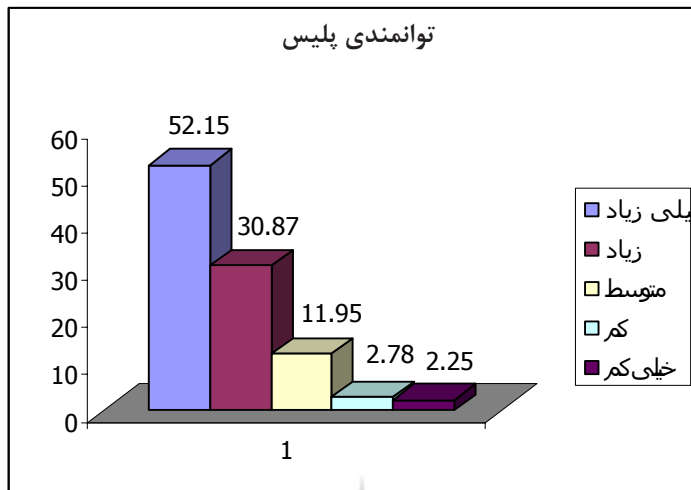
پاسخگویان معتقدند مصاحبه با فرماندهان پلیس، راه اندازی سایت پلیس، تولید و نمایش انیمیشن‌های پلیسی، انتشارات و پژوهش علمی، برگزاری نمایشگاه و همایشهای علمی از سوی پلیس می‌تواند احساس امنیت شهروندان را افزایش دهد. اما این انتظار از پلیس در حد زیاد و خیلی زیاد بین ۵۸ تا ۷۴ درصد در نوسان بوده است؛ به عبارت دیگر، توانمندیهای پلیس در نهایت در همایش‌ها و نشریات علمی کشور به مرور زمان در سطح جامعه برجسته خواهد شد.

۱۱-۲-۱. توانمندیهای پلیس

منظور از توانمندی‌های پلیس حضور بموقع در صحنه جرم، توانایی پیشگیری از نابهنجاریهای

اجتماعی و دارا بودن امکانات و تجهیزات علمی و فنی پیشرفته و نظایر آن است.

نمودار شماره (۵): توانمندیهای پلیس

همان‌گونه که از نمودار فوق مشاهده می‌شود ۵۲/۱۵ درصد از پاسخگویان ابراز داشتند که توانمندی پلیس بر افزایش احساس امنیت تأثیر بسیار زیادی دارد. ۳۰/۸۷ درصد زیاد، ۱۱/۹۵ درصد متوسط، ۲/۷۸ درصد کم، ۲/۲۵ درصد خیلی کم. گفتنی است که جمع آوری معتادان، حضور بموقع فوریت‌های پلیس ۱۱۰، جمع آوری ارادل و اوباش، سرعت عمل پلیس، وجود گشته‌های منظم و کافی از عوامل مؤثر در این توانمندی پلیس است. به طور کلی می‌توان گفت که توانمندی عملیاتی پلیس به میزان ۸۳/۰۲ درصد بر احساس امنیت شهروندان اثر دارد.

۱۱-۳. آزمون فرضیات

برای تأیید یا رد فرضیات از دو آزمون t - یک نمونه‌ای و آزمون علامت (Test Sign) استفاده کرده ایم. دلیل استفاده همراه از دو آزمون برای هر فرضیه این است که چون داده‌ها کیفی بوده و استفاده از آزمونهای پارامتری ممکن است نتایج را خدشه دار کند، سعی شد از آزمون ناپارامتری علامت نیز در کنار آزمون t - یک نمونه‌ای استفاده، و فرضیات با اطمینان و توان بیشتری رد یا قبول شود.

چون داده‌های ما از طیف لیکوت (خیلی کم تا خیلی زیاد) با اندازه‌های ۱ تا ۵ رتبه

گذاری شده است که مقدار ۳ به گزینه متوسط اختصاص دارد، فرضهای زیر را برای هر یک از آزمونها در نظر می‌گیریم:

الف- آزمون پارامتری

μ: میانگین پاسخهای سؤالهای مربوط به فرضیه‌ها

$$H_0: \mu < 3$$

$$H_1: \mu > 3$$

اگر فرض H_0 رد شود به این معنی است که بیشتر پاسخها در رده موافقم و کاملا موافقم قرار گرفته است؛ لذا فرضیه تأیید خواهد شد.

ب- آزمون ناپارامتری

Median : میانه پاسخهای سؤالهای مربوط به فرضیه‌ها

$$H_0: med < 3$$

$$H_1: med > 3$$

اگر فرض H_0 رد شود به این معنی است که بیشتر پاسخها در رده موافقم و کاملا موافقم قرار گرفته لذا فرضیه تأیید خواهد شد.

بنابراین برای آزمونها از دو نرم افزار SPSS و نرم افزاری آماری MiniTab استفاده کرده‌ایم.

فرضیه شماره ۱: بین توانمندی پلیس با میزان احساس امنیت شهروندان تهران رابطه معناداری وجود دارد.

جدول شماره (۱۴): آزمون t

سطح معناداری	آزمون T	کران پایین با اطمینان ۹۵ درصد	انحراف معیار	میانگین	فراوانی کل
۰/۰۰۰	۷۵/۸۷	۴/۲۶	۰/۵۲	۴/۲۸	۹۵۸

$$T = 75/87 \text{ Sig} = 0/000$$

باتوجه به مقدار آماره $T=75/87$ و سطح معناداری ($\text{Sig}=0/000$) با اطمینان ۹۹ درصد که مقدار تی محاسبه شده بیشتر از تی جدول است؛ لذا می‌توان چنین استنباط کرد که

فرضیه H_0 رد و بین دو متغیر رابطه معنی دار وجود دارد. بنابراین بین توانمندی پلیس و میزان احساس امنیت شهروندان رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول شماره (۱۵): آزمون علامت

فرآوانی کل	فرآوانی اندازه‌های کمتر از میانه	فرآوانی اندازه‌های برابر با میانه	فرآوانی اندازه‌های بیشتر از میانه	سطح معناداری	میانه
۹۵۸	۱۹	۲	۹۳۷	۰/۰۰۰	۴/۳۳

$$T = ۴/۳۳ \quad \text{Sig} = ۰/۰۰۰$$

با توجه به اندازه‌های به دست آمده از آزمون علامت و سطح معنا داری $\text{sig}=۰/۰۰۰$ با اطمینان ۹۹ درصد بین دو متغیر رابطه معنی داری وجود دارد. ملاحظه می‌شود آزمون علامت نیز نتیجه آزمون t را مورد تأیید قرار می‌دهد. لذا نتیجه می‌گیریم بین توانمندی پلیس و احساس امنیت شهروندان رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه شماره ۲: به نظر می‌رسد بین جنس پاسخگویان و نگرش آنان نسبت به اثر توانمندی پلیس در احساس امنیت شهروندان تفاوت معناداری وجود دارد.

به منظور بررسی میزان تأیید هر یک از فرضیه در گروه جنسی زنان و مردان از آزمون من ویتنی که معادل ناپارامتری آزمون (t - دو نمونه مستقل) است، سود برده ایم.

با توجه به نتایج جدولهای فوق برای فرضیه اول، در می‌یابیم که زنان با میانگین رتبه‌ای $۵۰۹/۳۰$ نسبت به مردان با میانگین $۴۵۲/۷۷$ اعتقاد به تأثیر توانمندی پلیس با احساس امنیت شهروندان دارند.

جدول شماره (۱۶): تفاوت میانگین‌ها با استفاده از آزمون من ویتنی

فرآوانی	میانگین رتبه‌ها	مجموع رتبه‌ها	جنس
۵۱۳	۴۵۲/۷۷	۲۳۲۲۷۲/۵۰	مرد
۴۴۴	۵۰۹/۳۰	۲۲۶۱۳۰/۵۰	زن
۹۵۷			جمع

هم‌چنین با توجه به مقدار آماره (U - من ویتنی) $U=۱۰۰۴۳۱/۵$ و آماره $Z=۳/۱۶۰$ و سطح معنا داری $\text{Sig} = ۰/۰۰۰$ با اطمینان ۹۹ درصد اختلاف مشاهده شده بین میانگین رتبه‌ها واقعی است و ظاهری نیست.

جدول شماره (۱۷): اختلاف مشاهده شده بین میانگین رتبه ها

فرضیه شماره ۱	
۱۰۰۴۳۱/۵	آماره من ویتنی - U
۲۳۲۲۷۲/۵	-W ویلکاکسون
- ۳/۱۶۰	Z
۰/۰۰۲	سطح معناداری

لذا می توان نتیجه گرفت که زنان اعتقاد بیشتری نسبت به مردان در تأثیر توانمندی پلیس بر افزایش احساس امنیت شهروندان دارند.

فرضیه شماره ۳: بین سن پاسخ گویان و نگرش آنان نسبت به اثر توانمندی پلیس در احساس امنیت شهروندان تفاوت معناداری وجود دارد.

به منظور مقایسه میزان تأیید هر یک از فرضیه ها در گروه های سنی مختلف از آزمون ناپارامتری Test Wallis-Kruskal (کروسکال والیس) که معادل پارامتری آنالیز واریانس یکطرفه است استفاده کردیم.

جدول شماره (۱۸): تفاوت میانگین ها با استفاده از آزمون کروسکال والیس

سن	میانگین رتبه ها	فراوانی
۱۸ تا ۲۵ سال	۴۴۰/۵۷	۲۴۷
۲۶ تا ۳۰ سال	۴۵۷/۱۳	۱۴۳
۳۱ تا ۳۵ سال	۴۹۲/۳۳	۱۲۰
۳۶ تا ۴۰ سال	۴۹۳/۷۷	۱۰۳
۴۱ تا ۴۵ سال	۵۰۸/۹۱	۹۸
۴۶ تا ۵۰ سال	۴۷۸/۸۹	۸۴
۵۱ تا ۵۵ سال	۵۲۸/۱۸	۶۳
بیشتر از ۵۵ سال	۵۱۸/۵۸	۱۰۰
جمع		۹۵۸

$$\chi^2 = 11/444 \quad \text{Sig} = 0/120$$

با توجه به نتایج جدولهای فوق گروه های سنی مختلف از میانگین رتبه های مختلف برای فرضیه فوق برخوردار هستند اما با توجه به مقدار آماره کای اسکوئر $\chi^2 = 11/444$ و سطح معناداری $\text{Sig} = 0/120$ تفاوت مشاهده ظاهری است و واقعی نیست.

جدول شماره (۱۹): میزان تأثیر توانمندی پلیس در احساس امنیت

فرضیه اول	
۱۱/۴۴۴	آماره χ^2
۷	درجه آزادی
۰.۱۲۰	سطح معناداری

لذا نتیجه می‌گیریم تمامی گروه سنی میزان تأثیر توانمندی پلیس در احساس امنیت شهروندان را یکسان تلقی می‌کنند.

فرضیه شماره ۴: به نظر می‌رسد بین وضعیت تأهل پاسخگویان و نگرش آنان نسبت به اثر توانمندی پلیس در احساس امنیت شهروندان تفاوت معناداری وجود دارد.

گروه متأهلین با میانگین رتبه ۵۰۲/۳۶ نسبت بالاترین و گروه مجردین با میانگین ۴۲۰/۱۵ کمترین میانگین رتبه را دارا هستند. لذا متأهلین بیش از گروه‌های دیگر معتقدند که توانمندی عملیاتی پلیس در افزایش احساس امنیت شهروندان مؤثر هستند.

جدول شماره (۲۰): تفاوت میانگین‌ها با استفاده از آماره کای اسکوئر

وضعیت تأهل	میانگین رتبه‌ها	فراوانی
متأهل فرضیه اول	۵۰۲/۳۶	۶۷۸
مجرد	۴۲۰/۱۵	۲۵۴
سایر	۴۴۳/۴۰	۲۵
جمع		۹۵۷

هم‌چنین با توجه به مقدار آماره کای اسکوئر $\chi^2 = ۱۶/۸۲۶$ و سطح معناداری $\text{Sig} = ۰/۰۰۰ =$ با اطمینان ۹۹ درصد تفاوت مشاهده شده بین گروه‌ها واقعی است و ظاهری نیست.

جدول شماره (۲۱): مقدار آماره کای اسکوتر

فرضیه اول	
آماره کای اسکوتر	۱۶/۸۲۶
درجه آزادی	۲
سطح معناداری	۰/۰۰۰

لذا نتیجه می‌گیریم که متأهلین نسبت به گروه‌های دیگر، اعتقاد بیشتری به تأثیر میزان تأثیر توانمندی پلیس در احساس امنیت شهروندان دارند.

۱۲. نتیجه گیری

در این تحقیق در دو سطح توصیفی و استنباطی به رابطه بین نگرش شهروندان نسبت به احساس امنیت و عملکرد و رفتار پلیس پرداخته شده است. در سطح توصیفی داده‌ها، نگرش شهروندان نشان داده است که برای افزایش احساس امنیت جامعه، مردم خواستار توقعاتی از پلیس هستند.

گویه‌هایی نظیر حضور بموقع و سریع فعالیتهای پلیسی ۱۱۰، جمع‌آوری اراذل و اوباش، سرعت عمل پلیسی در کشف جرایم، وجود گشتهای منظم پلیسی و در دسترس بودن بموقع پلیس در وضعیت اضطراری بیانگر این مفهوم است که پلیس در جمع‌آوری اراذل و اوباش و در مواقع اضطراری این چینی حضور بموقع و فعال داشته باشد. لذا اولین و مهمترین توقع شهروندان از پلیس به منظور افزایش احساس امنیت، صرف حضور فیزیکی نیست؛ بلکه حضور فعال پلیس در ۲۴ ساعته، احساس امنیت شهروندان را افزایش می‌دهد.

گویه‌هایی نظیر تعهد و صحت عمل پلیس و قانونگذاری و عمل به ضوابط توسط پلیس بیانگر این مفهوم است که توقع دوم شهروندان از پلیس، اجرای قانون و ضوابط هنگام اجرای وظایف است.

جدول ششم نشان می‌دهد که گویه‌هایی نظیر سالم‌سازی محیط‌های عمومی از مجرمان و استفاده از امکانات و تجهیزات پیشرفته، بیانگر این مفهوم است که پلیس با تجهیزات پیشرفته می‌تواند احساس امنیت شهروندان را افزایش دهد. از این رو، کاربرد

تجهیزات پیشرفته توسط پلیس برای نظم عمومی است؛ زیرا پاسخگویان معتقدند که همگام با تحول جامعه، جرم و جنایت نیز متحول و پیشرفته شده است. از این رو برای مهار تهدیدات داخلی و خارجی، پلیس باید به تجهیزات و شیوه‌های پیشرفته مجهز شود.

اولویت چهارم به ویژگیهای پلیس مرتبط است. اثر گویه‌هایی نظیر برخورد قاطع پلیس، حساسیت و دقت در اجرای امور محول، وجود گشته‌های منظم و کافی، ایثار و از خود گذشتگی پلیس هنگام ادای وظیفه بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید. لذا شهروندان انتظار دارند، پلیس باید، همچنان قاطع، منضبط، حساس و دقیق باشد. پیامد این ویژگیهای پلیسی، افزایش احساس امنیت در شهروندان خواهد بود.

اولویت هشتم، ارائه آموزشهای مورد نیاز جوانان، عدم پارتی بازی و استفاده از تخصص و آموزشهای حرفه‌ای از سوی پلیس بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید. این گویه‌ها بیانگر این مفهوم است که آموزشها و تخصصهای پلیسی بر احساس امنیت شهروندان تأثیر فزاینده دارد.

تأثیر گویه‌هایی نظیر توجه به نظر و خواسته‌های مردم، انگیزه و علاقه مندی پلیس در اجرای امور محول و رسیدگی به شکایات و انتقادات شهروندان از طریق ۱۹۷ بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید. این گویه‌ها بیانگر این مفهوم است که پلیس ضمن اجرای وظایف محول به نظر، خواسته‌ها، انتقادات و شکایات شهروندان پاسخ مناسب دهد؛ این به معنای جلوگیری از یکجانبه‌نگریهای پلیس خواهد بود. لذا هنگامی، پلیس جامعه محور خواهیم داشت که از یکجانبه‌نگریها دوری، و خود را با خواسته‌های شهروندان سازگار کند؛ بدین معنا بخشهایی از مأموریت و وظایف خود را با مشارکت انجام دهد و به نوعی برونسپاری نماید.

تأثیر گویه‌هایی نظیر کنترل و نظارت سیستمی پلیس بر رفتار مجرمان سابقه دار و خوش رفتاری با مردم و ورزیدگی جسمانی از ویژگیهای مثبتی است که شهروندان با مشاهده چنین افرادی در جامعه، احساس امنیت می‌کنند.

تأثیر گویه‌هایی نظیر به کارگیری اقشار و گروه‌های مردمی برای حفظ و امنیت، نظرسنجی از مردم و توجه به آن از سوی پلیس، مشارکت و تعامل با سازمانها و ادارات

دولتی و غیردولتی، اجرای رزمایش مقطعی برای پاکسازی مناطق و اماکن آلوده بر احساس امنیت شهروندان می‌افزاید. این گویه‌ها بیانگر این است که تعامل صحیح با مردم و گروه‌های اجتماعی مختلف، احساس امنیت شهروندان را افزایش می‌دهد. لذا آخرین توقعات شهروندان از فعالیتهای پلیس، فعال کردن مراکز اجتماعی، فرهنگی، اطلاع‌رسانی، نشریه و ایجاد سایت است. اگر چه این بعد از نقش پلیسی، می‌تواند احساس امنیت شهروندان را افزایش دهد، افزایش این احساس به اندازه اولویتهای قبلی نیست؛ زیرا مردم خواستار نقش پلیسی از پلیس هستند، نه ایفای نقش فرهنگی و آموزشی صرف.

بنابراین، شهروندان از پلیس انتظار نقش پلیسی و اجرای وظایف مشخص تأمین نظم و امنیت را دارند. با توجه به اینکه در جامعه، سازمانها و مراکز متعدد فرهنگی و اجتماعی وجود دارند که به نقش تربیتی و اخلاقی می‌پردازند؛ لذا در صورت عدم اجرای وظایف فرهنگی و اجتماعی، وظایف و مأموریت پلیسی، مشکل و سخت تر می‌گردد و پلیس برای تسهیل مأموریت و پیشگیری از جرم به فعالیتهای اجتماعی و فرهنگی می‌پردازد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که شهروندان، کارهای فرهنگی و اجتماعی را در مقایسه با مأموریت‌های مشخص و قانونی پلیس (مبارزه و رویارویی با جرائم) در اولویت بعدی قرار می‌دهند.

نتایج آزمون فرضیات نیز نشان می‌دهد که توانمندیهای پلیسی در افزایش احساس امنیت شهروندان اثر گذار است اما تحت کنترل دو متغیر دیگر یعنی جنسیت پاسخگویان و وضعیت تأهل آنان؛ به عبارت دیگر، آزمون فرضیات تحقیق نشان می‌دهد که از دیدگاه پاسخگویان، توانمندیهای پلیس به عنوان متغیر مستقل در تقویت احساس امنیت شهروندان مؤثر است اما این الگوی نظری با آزمون متغیرهای کنترل نظیر جنسیت و وضعیت تأهل پاسخگویان مورد تأیید قرار می‌گیرد.

۱۳. پیشنهادها

- با توجه به نتایج، ضرورت دارد مسئولان و بر نامه ریزان ناجا در خصوص تکریم و احترام شخصیت شهروندان و با توجه به نظر و خواسته‌های آنان، در برنامه‌ریزیهای کوتاه مدت و بلند مدت به این اصول اساسی توجه ویژه کنند.

- با توجه به اهمیت عوامل اخلاق حرفه ای، شایسته است مسئولان طرح و برنامه، آموزش و پشتیبانی نیروی انتظامی، اهتمام و سرمایه گذاری ویژه‌ای در بخش منابع سازمانی به کار گیرند تا در جهت تقویت و توسعه اخلاق حرفه‌ای، که امروزه یکی از ضرورت‌های سازمانها در افزایش کیفیت و اجرای صحیح و دقیق کار، قانونمندی و جلب رضایت مردم است، قدم بر دارند.
- اقداماتی در جهت درونی شدن روح قانون در پلیس با آموزشهای مستمر در مقاطع و مراحل تحصیلی و آموزشی و همچنین به صورت عملی و اجرایی در تمام مراحل مأموریتی تحقق یابد (بر خورد قانونی با کارکنان متخلف، تشویق کارکنان قانون مدار و مجریان صادق).
- نیاز به حضور بموقع پلیس ۱۱۰ و در دست بودن آن از نظر شهروندان به عنوان تکیه گاه امنیتی مطرح است. علاوه بر خدمات دهی پلیس ۱۱۰ باید در تقویت و توسعه این سیستم، فرایند بررسی و ارزیابی و نقاط ضعف به حداقل برسد و همچنین نیاز مردم به دسترس بودن پلیس از نظر فرهنگی در جامعه ایران در تحقیقات آینده مورد بررسی قرار گیرد.
- شایسته است تجهیزات و لوازم و روشهای اجرای مأموریت پلیس، برقراری نظم و امنیت را ارتقا بخشد و همزمان با فناوریهای روز پیش برود و از کمیت به کیفیت تبدیل شود.

۱. افتخاری، اصغر (۱۳۸۱). مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیت ملی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۲. افتخاری، اصغر (۱۳۸۱). تحلیل انتقادی امنیت (درآمدی بر روش شناسی انتقادی در مطالعات امنیتی)، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال پنجم، شماره ۱۶.
۳. افتخاری، اصغر (۱۳۸۲). روش شناسی اثباتی در مطالعاتی امنیتی، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ششم، شماره ۱۹.
۴. بوزان، باری (۱۳۸۰). تحول در مفهوم امنیت بین‌المللی: جامعه بین‌الملل و امنیت بین‌المللی، ترجمه بابک خبیری، فصلنامه اندیشه، سال اول، شماره ۳ و ۴.
۵. بوزان، باری (۱۳۷۸). مردم، دولت‌ها و هراس، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۶. بوزان، باری (۱۳۸۰). امنیت، کشور، نظم نوین جهانی و فراسوی آن. ترجمه احمد پارساپور، فصلنامه فرهنگ اندیشه، سال اول، شماره ۳ و ۴.
۷. تاجیک، محمدرضا (۱۳۷۶). مدخلی بر مفاهیم و دکترین‌های امنیت ملی، توسعه و امنیت عمومی، ج ۲، تهران: وزارت کشور.
۸. تاجیک، محمدرضا (۱۳۷۸). گفتمان امنیت ملی در جمهوری اسلامی ایران، از جزوه مفهوم شناسی امنیت. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۹. تاجیک، محمدرضا (۱۳۷۹). جامعه‌ای امن در گفتمان خاتمی، تهران: نشرنی.
۱۰. ساروخانی، باقر (۱۳۸۱). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، اصول و مبانی. تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۱۱. خوش‌فر، غلامرضا (۱۳۸۰). نقش امنیت در تحقق قانونگرایی در جامعه، اطلاعات سیاسی و اقتصادی، شماره ۱۴۴ - ۱۴۳.
۱۲. صمدیان، منیرالسادات (۱۳۸۸). دانستنی‌های آماری برای مدیران تحقیقاتی، سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا.
۱۳. کیوان حسینی، اصغر (۱۳۷۹). دوازده نکته محوری درباب امنیت، فصلنامه مطالعات دفاعی و امنیتی، سال هفتم، شماره ۲۵.

۱۴. مؤذن جامی، محمدهادی (۱۳۷۸). نگاهی به آسیب‌شناسی امنیت ملی، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، سال یکم، شماره ۱.
۱۵. ناجا (۱۳۸۲). چکیده مقالات همایش امنیت اجتماعی، تهران: معاونت اجتماعی ناجا، اسفندماه ۱۳۸۲.
۱۶. ناجا (۱۳۸۲). گزارش نظرسنجی: بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی از دیدگاه شهروندان تهرانی، شماره ۱۸۹، معاونت اجتماعی ناجا.
۱۷. ناجا (۱۳۸۳). گزارش نظرسنجی بررسی میزان احساس امنیت در بین حاشیه نشینان تهران بزرگ به تفکیک مناطق، آذرماه ۱۳۸۳، معاونت اجتماعی و ارشاد فاتب.
۱۸. ولی‌پور زرومی، سیدحسین (۱۳۸۳). گفتمانهای امنیت ملی در جمهوری اسلامی ایران، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
۱۹. ویور، آل (۱۳۸۰). امنیتی کردن و غیر امنیتی کردن، ترجمه مرادعلی صدوقی، فصلنامه فرهنگ اندیشه، سال اول، شماره ۳ و ۴.

